

2025-04-24
S2025/00866 (delvis)

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag till Socialstyrelsen att förbereda arbetet med att genomföra förslagen i lagrådsremissen Hälso- och sjukvårdens beredskap

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att förbereda arbetet med att genomföra förslagen i lagrådsremissen Hälso- och sjukvårdens beredskap som beslutades av regeringen den 16 april 2025 (S2025/00837).

Socialstyrelsen ska

- se över behovet av ändringar i myndighetens föreskrifter och allmänna råd,
- förbereda egna föreskrifter eller annan vägledning i den utsträckning det behövs för tillämpningen av de bestämmelser som föreslås, bl.a. när det gäller skyldigheten att erbjuda vård under fredstida krissituationer och höjd beredskap, planering av hälso- och sjukvården och uppgiftsskyldigheter för kommuner och regioner,
- ta fram underlag för att regeringen ska kunna meddela föreskrifter om innehåll i och omfattning av den föreslagna lagerhållningsskyldigheten i fråga om sjukvårdsprodukter för kommuner och regioner, och lämna förslag på sådana föreskrifter,
- analysera hur myndigheten ska hantera frågor om t.ex. hjälp och planeringsanvisningar för hälso- och sjukvård inför och under höjd beredskap,
- analysera vilka uppgifter som bör ingå i det underlag som behöver tas fram inför beslut om hjälp och hur uppgifterna bör lämnas,
- analysera konsekvenser för Socialstyrelsen med anledning av förslagen,

- sprida information och kunskap om de föreslagna bestämmelserna till allmänhet, hälso- och sjukvårdspersonal och andra berörda aktörer,
- se över behovet av utbildning och övning till följd av de föreslagna bestämmelserna och lämna förslag om sådana insatser, och
- vidta andra åtgärder inom myndighetens ansvarsområde som behövs för att genomföra förslagen.

Socialstyrelsen ska genomföra det förberedande arbetet med utgångspunkt i de förslag och bedömningar som framgår av lagrådsremissen.

Socialstyrelsens arbete ska även bedrivas med utgångspunkten att nödvändigt stöd för tillämpningen av de föreslagna bestämmelserna ska finnas på plats vid de tidpunkter för ikraftträdande som föreslås i lagrådsremissen.

Socialstyrelsen ska löpande informera Regeringskansliet (Socialdepartementet) om hur arbetet med uppdraget fortskrider.

Socialstyrelsen ska när uppdraget utförs föra en dialog med och inhämta information och synpunkter från kommuner, regioner, Försvarsmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, övriga myndigheter inom beredskapssektorn och andra berörda aktörer inklusive patient- och professionsföreträdare och privata vårdgivare.

Socialstyrelsen ska senast den 17 december 2025 lämna en muntlig delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Redovisningen ska innehålla en översiktlig redogörelse för Socialstyrelsens arbete med uppdraget. Socialstyrelsen ska senast den 31 mars 2026 lämna en delredovisning med underlag och författningsförslag om lagerhållnings-skyldighet för de föreskrifter som ska träda i kraft vid samma tidpunkt som lagändringarna i lagrådsremissen. Delredovisningen ska också innehålla en kostnadsbedömning. Socialstyrelsen ska senast den 1 oktober 2026 lämna en samlad slutredovisning av uppdraget. Redovisningarna av uppdraget ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2025 använda 6 500 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2025 uppförda anslaget 1:14 Civilt försvar inom hälso- och sjukvård, anslagsposten 1 Del till Kammarkollegiet. Medlen betalas ut efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2025.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2026 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

Regeringen har den 16 april 2025 beslutat om lagrådsremissen Hälso- och sjukvårdens beredskap. Förslagen i lagrådsremissen innebär att det förtydligas vilka skyldigheter kommuner och regioner har att erbjuda vård och hjälpa varandra under fredstida krissituationer, höjd beredskap och katastroftillstånd i hälso- och sjukvården. Förslagen innebär även att kommuners, regioners och vårdgivares skyldigheter förtydligas under en situation när ett katastroftillstånd i hälso- och sjukvården inte kan hävas och beslut om kvalificerat katastroftillstånd har meddelats. Det föreslås också bestämmelser som tydliggör kommuners och regioners skyldighet att planera för bl.a. händelser som medför ett stort antal skadade och sjuka samt skyldighet att följa planeringsanvisningar för hälso- och sjukvård inför och under höjd beredskap. Det föreslås även en lagerhållningsskyldighet i fråga om sjukvårdsprodukter för kommuner och regioner. Därtill föreslås vissa ändrade bemyndiganden.

Närmare om uppdraget

Inom ramen för detta uppdrag ska Socialstyrelsen förbereda egna föreskrifter och annan vägledning i den utsträckning det behövs för tillämpningen av de bestämmelser som föreslås i lagrådsremissen om hälso- och sjukvårdens beredskap. Sådana föreskrifter ska vara så ändamålsenliga och kostnadseffektiva som möjligt för att bl.a. begränsa arbetsbördan för kommuner och regioner. Om föreskrifterna bedöms leda till inte oväsentligt ökade kostnader för staten, kommuner eller regioner, ska Socialstyrelsen enligt 14 § förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar inhämta regeringens medgivande.

I arbetet med att ta fram underlag för regeringens föreskrifter om lagerhållningsskyldighet ingår att analysera och lämna förslag på hur uppbyggnaden av lager kan genomföras. I arbetet bör Socialstyrelsen bl.a. utgå från de underlag som tagits fram inom ramen för uppdraget att ta fram underlag för vilka sjukvårdsprodukter som ska omfattas av försörjnings-

beredskapen (S2022/04550). Socialstyrelsen bör också analysera och beräkna kostnaderna för att bygga upp och upprätthålla lager och föreslå en modell för den löpande förvaltningen och framtida ändringar i regeringens föreskrifter.

Regeringen bedömer att det finns ett behov av informationsinsatser i samband med att de nya bestämmelserna träder i kraft. Det bör därför ingå i uppdraget att ta fram och sprida sådan information och kunskap till berörda aktörer. Det finns också skäl att se över behovet av utbildning och övning.

Arbetet med uppdraget ska ske under förutsättning att riksdagen beslutar att anta lagförslag som avses lämnas i en kommande proposition och som i sak motsvarar förslagen i lagrådsremissen Hälso- och sjukvårdens beredskap samt att regeringen genom förordning bemyndigar Socialstyrelsen att meddela de föreskrifter som omfattas av uppdraget.

På regeringens vägnar

Acko Ankarberg Johansson

Helena Santesson-Kurti

Kopia till

Finansdepartementet/BA

Finansdepartementet/SFÖ

Finansdepartementet/K

Försvarsdepartementet/CF/ETU, ESS, MF och RS

Klimat- och näringslivsdepartementet/BK

Socialdepartementet/HC

Socialdepartementet/SOF

E-hälsomyndigheten

Folkhälsomyndigheten

Försvarsmakten

Läkemedelsverket

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Sveriges Kommuner och Regioner